

Wszystko dla ucznia

Oświata jest ważnym zadaniem miasta i musi się zmieniać razem z nim. Biorąc pod uwagę rzeczywiste dane ze szczecińskich szkół i placówek oświatowych w roku szkolnym 2006/2007 opracowano i wdrożono tzw. Szczeciński standard organizacyjny, czyli modelową szkołę dla każdego typu, poczynając od przedszkoli, poprzez szkoły podstawowe, gimnazja aż po placówki ponadgimnazjalne (w tym prowadzące kształcenie zawodowe). Zmiany ukierunkowane zostały przede wszystkim na rozwój ucznia.

Potrzeba restrukturyzacji szkół wynikała między innymi z realizacji polityki edukacyjnej miasta, która została ukierunkowana na jakościowy rozwój szkół oraz konieczność zapewnienia warunków do prawidłowej organizacji pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej na każdym etapie kształcenia. Ale zanim wdrożono w roku szkolnym 2006/2007 program restrukturyzacji, dokonano w Szczecinie analizy tendencji demograficznych, parametrów ilościowych (liczba szkół, uczniów, oddziałów) oraz stanu infrastruktury.

Okazało się, że we wszystkich typach szkół na terenie miasta sukcesywnie zmniejsza się liczba uczniów. Długofalowa prognoza mówi nawet o tym, że w 2030 roku liczba dzieci w wieku 3-18 lat w Szczecinie zmaleje dwukrotnie.

W roku szkolnym 2006/2007 funkcjonowało 180 placówek oświatowych, do których uczęszczało ponad 50 tys. dzieci w blisko 2 tys. grupach. Stan obiektów wskazywał na konieczność ich przystosowania dla liczby uczniów, potrzeb dzieci niepełnosprawnych, zwiększenie bezpieczeństwa, poprawę stanu technicznego oraz modernizację bazy sportowej.

Szczeciński standard

Biorąc pod uwagę rzeczywiste dane ze szczecińskich szkół i placówek oświatowych w roku szkolnym 2006/2007 opracowano i wdrożono tzw. „Szczeciński standard organizacyjny”, czyli modelową szkołę dla każdego typu, poczynając od przedszkoli, poprzez szkoły podstawowe, gimnazja aż po placówki ponadgimnazjalne (w tym prowadzące kształcenie zawodowe).

Na podstawie analizy danych wyznaczono wskaźniki: liczbę godzin przypadających na jednego ucznia wynikającą z ramowych planów nauczania (łącznie z podziałami na

grupy językowe, z informatyką, wychowaniem fizycznym), zatrudnienia nauczycieli świetlicy, biblioteki, pedagoga szkolnego, zatrudnienia pracowników stołówek szkolnych.

Należy podkreślić, że postulowaną liczbę uczniów w oddziałach w poszczególnych typach szkół oraz wskaźnik zatrudnienia pracowników niepedagogicznych zatwierdziła uchwała Rady Miasta z 14 grudnia 2004 roku w sprawie szczecińskiego standardu funkcjonowania i finansowania publicznych szkół i placówek oświatowych.

Komunikacja społeczna

Planowane zmiany restrukturyzacyjne były na bieżąco konsultowane ze środowiskiem oświatowym - z radami pedagogicznymi, radami rodziców, z Komisją ds. Edukacji i Kultury Rady Miasta. Mówiło się o nich w audycjach radiowych i telewizyjnych. Po działaniach informacyjnych, 21 lutego 2008 roku, zorganizowano „okrągły stół” z udziałem wszystkich mieszkańców miasta zainteresowanych losami szczecińskiej oświaty. Negatywne opinie zachodniopomorskiego kuratora oświaty w sprawie likwidowanych szkół zostały w 99 proc. uchylone przez Ministra Edukacji Narodowej. Wynika z tego, że argumenty świadczące o słuszności podejmowanych działań i konieczności ich kontynuowania były rzetelne i wiarygodne. Uchwały dotyczące restrukturyzowanych szkół i placówek oświatowych zostały sporządzone zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym i pomimo wnoszonych odwołań nie zostały zakwestionowane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego pod względem formalno - prawnym. W związku z tym, po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego, stały się obowiązującymi aktami prawa miejscowego. W związku z powyższym, zaplanowano podjęcie działań w zakresie reorganizacji sieci szkół i placówek (łączenie w zespół, likwidacja, wygaszanie, rozdział szkół podstawowych od gimnazjów, powołanie, przekształcenie, uspołecznienie oraz prywatyzacja), poszerzenia oferty edukacyjnej, budowy nowych obiektów oświatowych, poprawy i modernizacji bazy oświatowej (w tym dostosowania jej dla uczniów niepełnosprawnych) oraz zwiększenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na terenie szkół i placówek oświatowych.

Efekty restrukturyzacji

Po przeprowadzeniu działań restrukturyzacyjnych, w roku szkolnym 2009/2010 działało 148 szkół i 1787 oddziałów. Należy zwrócić uwagę, że liczba dzieci w wyniku spadkowej tendencji demograficznej była o ponad 6 tys. mniejsza od populacji uczniów w roku szkolnym 2006/2007.

W celu uzyskania pożądaných zmian jakościowych wyznaczono główne ich kierunki: wprowadzenie kształcenia sportowego, lingwistycznego i artystycznego jako nowej

oferty edukacyjnej, poszerzenie oferty kształcenia informatycznego oraz zawodowego, zwiększenie środków na realizację miejskich programów jakościowych, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, budowę nowych obiektów oświatowych oraz poprawę bazy szkół, zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych oraz racjonalizację sieci szkolnictwa specjalnego.

Nowa oferta kształcenia sportowego

Na bazie dwóch zespołów szkół sportowych, zlokalizowanych po prawobrzeżnej i lewobrzeżnej części Szczecina, powstało Centrum Kształcenia Sportowego. Nowa placówka sportowa była wyrazem dążenia władz miasta do stworzenia systemowych rozwiązań w zakresie szkolenia sportowego (nowe dyscypliny, baza treningowa, opieka medyczna, odnowa biologiczna, internat, wyłonienie talentów - przyszłych mistrzów olimpijskich). Utworzono także Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej, placówki wychowania pozaszkolnego, której celem jest realizacja zadań edukacyjnych, ze szczególnym naciskiem na sporty wodne, żeglarstwo i turystykę wodną. System kształcenia sportowego w mieście odbywa się dziś w oparciu o klasy i szkoły sportowe, szkoły mistrzostwa sportowego i klasy z rozszerzonym programem wychowania fizycznego. Szkolenie sportowe realizowane w danej dyscyplinie musi obejmować wszystkie szczeble edukacji (począwszy od szkoły podstawowej, po gimnazjum i liceum ogólnokształcące, skończywszy na akademii wychowania fizycznego).

Nowa oferta kształcenia lingwistycznego

Zakłada się, że nauka w danym języku obcym powinna obejmować wszystkie szczeble edukacji, począwszy od przedszkola, po szkołę podstawową i gimnazjum oraz liceum ogólnokształcące, a skończywszy na uczelni wyższej lingwistycznej. Wprowadzono wczesną naukę języka obcego do wychowania przedszkolnego. Obecnie dzieci w 30 grupach uczą się języka angielskiego, niemieckiego lub włoskiego. Z kolei do szkół podstawowych, w ramach innowacji pedagogicznej, wprowadzono „kształcenie dwujęzyczne”. Uczniowie 43 oddziałów „dwujęzycznych” mają do wyboru dwa z pięciu języków: angielskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, włoskiego lub francuskiego. Oddziały „dwujęzyczne” utworzono także w gimnazjach i liceach. W mieście działają cztery gimnazja, w których uczniowie, w ramach kształcenia dwujęzycznego, uczą się języka angielskiego, niemieckiego, hiszpańskiego, francuskiego i włoskiego oraz cztery licea ogólnokształcące, które prowadzą kształcenie dwujęzyczne w zakresie języka angielskiego, niemieckiego lub hiszpańskiego.

Utworzono Centrum Zasobów Dydaktycznych Języka Angielskiego, którego celem jest pomoc nauczycielom języka angielskiego uczącym w przedszkolach i szkołach podstawowych. Zapewniono drożność systemu kształcenia lingwistycznego.

Nowa oferta kształcenia artystycznego

Utworzono pierwszą w Szczecinie samodzielną Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną I stopnia. W szkole tej uruchomiono także, w ramach eksperymentu pedagogicznego, oddziały wychowania przedszkolnego prowadzące wczesne kształcenie muzyczne. W jednej ze szkół podstawowych powstał oddział o profilu plastycznym. Również i w tej dziedzinie zadbano o drożność systemu kształcenia (od szkoły podstawowej z odpowiednimi oddziałami, po gimnazjum i liceum plastyczne, a skończywszy na Akademii Sztuki). Poszerzono ofertę kształcenia baletowego o taniec klasyczny, akrobatykę i taniec latynoamerykański.

Kształcenie informatyczne i zawodowe

W ramach poprawy jakości nauczania rozpoczęto Miejski Program Kształcenia Informatycznego, który zakłada utworzenie sieci placówek oświatowych pełniących funkcję lidera w zakresie kształcenia informatycznego. Program swoim działaniem obejmie wybrane przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. W roku szkolnym 2008/2009 miasto uruchomiło oddziały o profilu informatycznym działające w czterech szkołach podstawowych.

Poszerzono ofertę kształcenia zawodowego poprzez utworzenie Technikum Morskiego w Zespole Szkół Budowy Okrętów. Nowa placówka jest odpowiedzią na aktualne

Pracownia multimedialna.

W szkolnej pracowni informatycznej.

i prognozowane zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy, zapewnia kształcenie kadr na poziomie robotnika wykwalifikowanego oraz technika dla przemysłu stoczniowego i gospodarki morskiej, realizuje aspiracje coraz liczniejszej grupy młodzieży chcącej kształcić się w zawodach morskich i okrętowych.

W Zespole Szkół Rzemieślniczych utworzono szkołę policealną w zawodzie technik usług fryzjerskich. Jej utworzenie zostało pozytywnie zaopiniowane przez Powiatowy Urząd Pracy oraz Powiatową Radę Zatrudnienia, ponieważ zawód ten cieszy się du-

żym zainteresowaniem na rynku pracy.

W ramach miejskich programów jakościowych uruchomiono Miejski Program Wspomagania Edukacji Zawodowej. Jego celem jest wyposażenie absolwenta w dodatkowe umiejętności, poza treściami przewidzianymi w podstawach programowych kształcenia zawodowego, które jako uczeń będzie zdobywał na kursach po lekcjach lub podczas ferii zimowych czy letnich, tak, by kończąc naukę w szkole zawodowej był bardziej konkurencyjny na rynku pracy.

Obecnie przygotowwany jest całościowy projekt zmian systemowych szkolnictwa zawodowego.

Same korzyści

W ramach miejskich programów jakościowych zwiększono liczbę godzin dydaktycznych w zakresie wspierania nauki języków obcych, kształcenia uczniów zdolnych, wspomagania uczniów z trudnościami w procesie uczenia się, realizowania małych projektów edukacyjnych (program wiedzy o historii miasta i regionu, „podręcznik dla malucha”, program promocji zdrowia, przeglądy artystyczne itp.)

Oferta edukacyjna została dostosowana do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.

Dwóm szkołom podstawowym nadano statusu szkół integracyjnych, zwiększono liczbę oddziałów integracyjnych w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Podjęto działania mające na celu likwidowanie barier architektonicznych (montaż wind, przystosowanie sal dydaktycznych, budowa podjazdów).

Rozpoczęły się prace związane z budową i rozbudową nowych obiektów oświatowych, osiedlowych centów sportu i rekreacji, boisk wielofunkcyjnych w ramach programów: „Blisko Boisko” i „Moje boisko - Orlik 2012”. W 2009 roku w ramach wymienionych programów powstało 16 nowych obiektów. Do końca 2010 ma ich być łącznie około 30. Systematycznie poprawiana jest istniejąca baza szkół i placówek oświatowych poprzez modernizację basenów szkolnych, likwidację barier architektonicznych, wymianę okien, likwidację azbestu, termomodernizację, wymianę pokrycia dachowego, remonty pomieszczeń sanitarnych, kuchni czy kanalizacji.

Poprawa bezpieczeństwa uczniów na terenie szkół i placówek oświatowych odbywa się poprzez realizację programów: „Bezpieczne miasto - bezpieczna szkoła”, „Bezpieczne miasto - bezpieczne przedszkole”, „Bezpieczna szkoła - bezpieczne podwórko” (w ramach programu zatrudniono dziewięciu strażników miejskich z wykształceniem pedagogicznym, których zadaniem jest współpraca z dyrektorami placówek w zakresie poprawy bezpieczeństwa oraz eliminowanie zjawisk patologicznych na terenie i okolicy szkół) oraz programu „Monitoring wizyjny”.

Dokonano racjonalizacji sieci szkolnictwa specjalnego. Z powodu długotrwałego braku naboru zlikwidowano technikum zawodowe w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Połączono szkołę podstawową i gimnazjum przy Pogotowiu Opiekuńczym

w zespół szkół oraz poddano stopniowej likwidacji Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych nr 1.

Zmiany dla rozwoju

Szczecin jest miastem rozwijającym się. Ale rozwój oznacza także zmiany nie zawsze akceptowane, choć konieczne, a często wręcz nieuniknione. Działania podejmowane w ramach restrukturyzacji oświaty niejednokrotnie poddawane były krytyce. Zwolennicy dotychczasowego systemu organizowali protesty, powoływali stowarzyszenia i komitety w obronie zachowania istniejącego stanu, zaskarżali decyzje prezydenta do sądu, składali skargi do instytucji na szczeblu ministerialnym, wojewódzkim, do Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Obywatelskich, związków zawodowych, posłów, radnych, angażując przy tym media, w tym telewizję ogólnopolską, radio i prasę. Był to trudny czas, wymagający odsłonięcia słabych stron funkcjonowania oświaty i przekonania społeczności miasta, że działania restrukturyzacyjne są konieczne i nieuniknione. Dzięki dokonaniu rzetelnej analizy stanu wyjściowego, zaangażowaniu i przygotowaniu merytorycznym osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie zmian, opracowaniu dokumentów zgodnych z obowiązującym prawem oświatowym, konsultacjom społecznym i debatom, podjęte działania zakończyły się wielkim sukcesem. Stworzyliśmy nową jakość. Poszerzyliśmy ofertę edukacyjną, pogłęбилиśmy nurt kształcenia sportowego, matematyczno-informatycznego, lingwistycznego, artystycznego, zawodowego. Zmiany ukierunkowane zostały przede wszystkim na rozwój ucznia. W ujęciu całościowym ten kierunek był słuszny i bez wątpienia będzie służył przyszłym pokoleniom - początkowo uczniom, a później wykwalifikowanej kadrze wielu znaczących instytucji.

W roku szkolnym 2006/2007 działało w Szczecinie 180 placówek oświatowych, do których uczęszczało ponad 50 tys. dzieci w blisko 2 tys. grupach (oddziałach). Po przeprowadzeniu działań restrukturyzacyjnych, w roku szkolnym 2009/2010 było już 148 szkół z 1787 oddziałami. Należy zwrócić uwagę, że liczba dzieci - w wyniku spadkowej tendencji demograficznej - zmniejszyła się w tym czasie o ponad 6 tys.

Opracowanie: Elżbieta Masojć, zastępca prezydenta miasta
oraz Lidia Rogaś, dyrektor Wydziału Oświaty UM Szczecin